

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seadus

§ 1. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muutmine

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvis 1, § 20 lõike 3 punktides 4 ja 5 ning lõikes 6, § 22 lõike 2 punktis 3¹, § 32 lõikes 1 ja lõike 2 punktis 2, § 34¹ lõikes 1, § 35 lõigetes 2–5 ja 8–10, § 39 lõikes 1, § 40 lõikes 1, § 41 punktis 1, § 42 lõike 1 punktis 2 ning lõigetes 2 ja 3, § 47 lõigetes 1, 7 ja 8, § 49 lõikes 4, § 52 lõike 1 punktis 2, lõike 3 punktis 2 ja lõike 4 punktis 2 ning § 59 lõigetes 12 ja 13 asendatakse sõna „arvestusüksus“ sõnaga „konsolideerimisgrupp“ vastavas käändes;
- 2) paragrahvi 2 punktis 5 asendatakse tekstiosa „§-dele 7 ja 14“ tekstiosaga „§-le 14“;
- 3) paragrahvi 2 punktis 6 asendatakse tekstiosa „§-dele 8 ja 15“ tekstiosaga „§-le 15“ ning punktist 6 jäetakse välja tekstiosa „§ 10 lõike 1 punktis 2 ja“;
- 4) paragrahvi 2 punkt 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„8) kohaliku omavalitsuse üksuse konsolideerimisgrupp – kohaliku omavalitsuse üksus ning tema valitseva mõju all olev äriühing, tulundusühistu, sihtasutus ja mittetulundusühing.“;
- 5) paragrahvi 2 punkt 9 tunnistatakse kehtetuks;
- 6) paragrahvi 5 lõige 1 tunnistatakse kehtetuks;
- 7) paragrahvi 5 lõike 2 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Eelarve koosneb järgmistest osadest.“;
- 8) paragrahvi 5 täiendatakse lõigetega 2¹ ja 2² järgmises sõnastuses:
„(2¹) Eelarves võib kavandada nõuete ja kohustuste muutusi, kui need avaldavad olulist mõju eelarvele.

(2²) Eelarvena käsitatakse:
1) volikogus vastu võetud eelarvet käesoleva seaduse § 23 lõike 2 kohaselt ja lisaeelarvet § 26 lõike 3 kohaselt;
2) väljaminekute kavandamist käesoleva seaduse § 26 lõike 4 punkti 4 kohaselt ja reservfondi kasutusele võtmist sama paragrahvi lõike 7 kohaselt.“;
- 9) paragrahvi 5 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud eelarveosade detailsus peab vastama vähemalt käesoleva seaduse §-des 14–18 sätestatule.“;
- 10) seaduse 2. peatükk tunnistatakse kehtetuks;

11) seaduse 3. peatüki pealkirjast ja § 32 lõikest 2 jäetakse välja sõna „tekkepõhise“;

12) paragrahv 13 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 13. Tehingute kavandamine eelarves

Eelarves kavandatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse.“;

13) paragrahvide 14 ja 15 pealkirjas asendatakse sõnad „Tekkepõhise eelarve põhitegevuse“ sõnaga „Põhitegevuse“;

14) paragrahvi 15 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

15) paragrahvi 15 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Majandustehingutega kaasnev käibemaksukulu kajastatakse koos kaupade ja teenuste maksumusega.“;

16) paragrahvi 16 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 16. Investeerimistegevuse eelarveosa“;

17) paragrahvi 16 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;

18) paragrahvi 17 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 17. Finantseerimistegevuse eelarveosa“;

19) paragrahvi 18 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 18. Likviidsete varade muutuse eelarveosa“;

20) paragrahvi 19 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 19. Eelarve tasakaal, ülejääk ja puudujääk“;

21) paragrahvi 19 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Eelarve tulem peab võrduma likviidsete varade muutuse eelarveosa kogusumma ja finantseerimistegevuse eelarveosa kogusumma ning nõuete ja kohustuste saldo muutuse vahega.“;

22) paragrahvi 20 lõike 3 punktist 2 jäetakse välja tekstiosad „§ 7 lõike 1 või“ ja „§ 8 lõike 1 või“;

23) paragrahvi 20 lõike 3 punktis 3, § 34¹ lõikes 4, § 36 lõigetes 1²–2¹, § 43 lõikes 4 ja § 44 lõikes 7 asendatakse sõnad „temast sõltuv üksus“ vastavas käändes sõnadega „tema valitseva mõju all olev üksus“ vastavas käändes;

24) paragrahvi 20 lõikes 3¹ asendatakse sõnad „Kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuv üksus“ sõnadega „Kohaliku omavalitsuse üksuse valitseva mõju all olev üksus“;

25) paragrahvi 20 lõike 6 punktis 2 asendatakse sõna „null“ tekstiosaga „käesoleva seaduse § 33 lõikes 2 sätestatud lubatav väärtus“;

26) paragrahvi 20 täiendatakse lõigetega 8 ja 9 järgmises sõnastuses:

„(8) Eelarvestrateegia eelnõu menetlemisel volikogus lisab eelnõu muutmise ettepaneku algataja põhjendused ja arvestused kavandatavate muudatustega kaasnevate väljaminekute ja nende katteallikate kohta. Volikogu tehtava eelnõu muutmise ettepaneku läbivaatamisel kuulatakse ära valla- või linnavalitsuse arvamus.

(9) Kohaliku omavalitsuse üksus esitab enne eelarvestrateegia vastuvõtmist eelarvestrateegia eelnõu ülevaatamiseks Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile käesoleva seaduse § 30 lõike 2 alusel kehtestatud korra kohaselt. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium võib esitada kohaliku omavalitsuse üksusele soovitusi finantsolukorra parandamiseks.“;

27) paragrahvi 22 lõikest 4, § 23 lõikest 3 ja § 29 lõikest 12 jäetakse välja sõnad „seitsme tööpäeva jooksul“;

28) paragrahvi 24 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kui valla- või linnavolikogu ei ole eelarvet eelarveaasta alguseks vastu võtnud, võib valla- või linnavalitsus teha käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatuta väljamineku piiratud ulatuses käesoleva seaduse § 21 lõike 1 alusel kehtestatud määruse kohaselt.“;

29) paragrahvi 25 tekst loetakse lõikeks 1 ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui pärast kohaliku omavalitsuse üksuse eelarveaasta algust kehtestab Riigikogu või Vabariigi Valitsus õigusakti, mille alusel jooksva eelarveaastal kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve sissetulekud vähenevad või väljaminekud suurenevad, hüvitab riik õigusakti mõjud samas ulatuses või vähendab proportsionaalselt kohaliku omavalitsuse üksusele pandud kohustusi. Hüvitist ei maksta, kui õigusakti kehtestamise tulemusena kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve sissetulekud vähenevad või väljaminekud suurenevad vähem kui 1000 eurot.“;

30) paragrahvi 25 täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigusakti mõjusid ei hüvitata, kui õigusakti kehtestamise vajadus tuleneb kahe või mitme kohaliku omavalitsuse üksuse vahelisest kokkulepest.“;

31) paragrahvi 26 lõiget 4 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:

„5) esineb käesoleva seaduse § 28 lõikes 5 nimetatud asjaolu.“;

32) paragrahvi 28 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kui väljaminekuga on eelarvestrateegias arvestatud, võib valla- ja linnavalitsus, kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutus ning ametiasutuse hallatav asutus sõlmida tulevastel eelarveaastatel väljamineku tegemiseks lepingu, välja arvatud käesoleva seaduse § 34 lõike 2 punktides 1–3, 7 ja 8 ning lõikes 7 nimetatud kohustuste võtmiseks. Kui väljaminekuga ei ole eelarvestrateegias arvestatud, võib volikogu otsustada väljamineku tegemise iga üksikjuhtumi puhul eraldi või sätestada käesoleva seaduse § 21 lõike 1 alusel kehtestatud määruks valla- või linnavalitsusele, ametiasutusele ja selle hallatavale asutusele tingimused ja piirmäära, mille ulatuses võib eelarveaastat ületavat lepingut sõlmida.“;

33) paragrahvi 28 lõiked 4 ja 5 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Eelarve täitmisel on lubatud kajastada raamatupidamise arvestuspõhimõtetest tulenevaid korrigeerimisi, kui neil on oluline mõju eelarve täitmisele ja neid ei olnud eelarves kavandatud.

(5) Eelarveosa sees või eelarveosade vahel võib eelarve täitmine erineda samas mahus kavandatud eelarvest, kui eelarve täitmisel selgub, et tehing klassifitseeritakse teisiti, kui oli eelarves ette nähtud.“;

34) paragrahvi 29 lõiget 3 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

„6) ülevaade sisekontrollisüsteemide rakendamise kohta.“;

35) paragrahvi 29 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Eelarve täitmise aruanne koostatakse kohaliku omavalitsuse üksuse kohta.“;

36) paragrahvi 29 lõike 8 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) eelarve täitmise aruandes ja raamatupidamise aastaaruande muudes põhiaruannetes esitatud arvnäitajate vaheline võrdlus koos selgituste ja põhjendustega, kui neil on oluline mõju eelarve täitmisele.“;

37) paragrahvi 29 täiendatakse lõikega 11¹ järgmises sõnastuses:

„(11¹) Kui revisjonikomisjon ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 10 nimetatud kirjalikku aruannet 10. juuniks esitanud, kinnitab volikogu majandusaasta aruande revisjonikomisjoni aruandeta.“;

38) paragrahvi 30 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohaliku omavalitsuse üksus esitab Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile eelarvestrateegia ning eelarve tegevusalade kaupa.“;

39) paragrahvi 30 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „30. oktoobriks“ tekstiosaga „15. detsembriks“;

40) paragrahvi 30 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kohaliku omavalitsuse üksus esitab andmed eelarve kohta igale kvartalile järgneva kuu viimaseks kuupäevaks.“;

41) paragrahvi 31 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Riigiasutusel on põhjendatud juhul õigus üks kord saada kohaliku omavalitsuse üksuselt majandusaasta aruandega, eelarvega, eelarvestrateegiaga, raamatupidamise seaduse § 35 lõike 2 alusel kehtestatud aruannetega, riiklikus statistikas, riiklikes registrites või andmekogudes hõlmamata andmeid ning muud teavet. Kui andmeid või teavet küsitakse kõikide kohaliku omavalitsuse üksuste kohta, teavitab riigiasutus sellest üleriigilist omavalitsusliitu. Nimetatud nõudeid ei rakendata Riigikontrolli puhul, kelle kontrollitoimingute alused tulenevad riigikontrolli seadusest.“;

42) paragrahvi 31 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumil on õigus saada kohaliku omavalitsuse üksuselt käesoleva seaduse § 34 lõigetes 2 ja 7 nimetatud võlakohustuste võtmiseks sõlmitud lepingute ärakirju.“;

43) paragrahvi 31 lõiked 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;

44) paragrahvi 33 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Põhitegevuse tulemi suurus peab aruandeaasta lõpu seisuga katma finantskulud.“;

45) paragrahvi 34 lõikest 6 jäetakse välja sõna „välismaise“;

46) paragrahvi 34¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kui toetust taotlev kohaliku omavalitsuse üksus ei ole investearu omafinantseeringu katmist kavandanud eelarves või eelarvestraategias, võib toetuse anda nõuda finantsplaani, milles kohaliku omavalitsuse üksus näitab, kuidas ta omafinantseeringu katab.“;

47) paragrahvi 34¹ lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

48) paragrahvi 34¹ lõigetes 4–6 asendatakse arv „3“ tekstiosaga „1 ja 2“;

49) paragrahvid 35¹ ja 35² tunnistatakse kehtetuks;

50) paragrahvi 36 lõike 2 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) tähtajalisse hoiusesse krediitiasutustes, kui krediitiasutusel või selle emaettevõtja või filiaalina tegutseval välisriigi krediitiasutusel ei ole rahvusvaheliselt tunnustatud reitinguagentuuride määratletuse kohaselt krediitireiting (edaspidi *krediitireiting*) väiksem kui P-2 (*Moody's*) või selle ekvivalent.“;

51) paragrahvi 36 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kohaliku omavalitsuse üksus võib kasutada intressiriskide maandamiseks tuletisinstrumente käesoleva seaduse § 36¹ alusel kehtestatud tingimuste ja korra kohaselt.“;

52) seadust täiendatakse §-ga 36¹ järgmises sõnastuses:

„§ 36¹. Finantsjuhtimise tingimused ja kord

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise tingimused ja korra kehtestab volikogu määrusega.“;

53) paragrahvi 37 lõiked 1–2¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohaliku omavalitsuse üksusel ja tema valitseva mõju all oleval üksusel on keelatud omandada aktsiaid, osi, muid omakapitaliinstrumente ja väärtvõltsid, mida ei peeta likviidseteks varadeks käesoleva seaduse § 36 lõike 1 kohaselt, välja arvatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 35 lõikes 2 nimetatud juhul.

(2) Kohaliku omavalitsuse üksus ja tema valitseva mõju all olev üksus võivad üksteisele rahavoogude juhtimiseks või investearuuteks laenu anda ning tagada investearuute eesmärgil võetavaid võlakohustusi käesoleva seaduse § 36¹ alusel kehtestatud tingimuste ja korra kohaselt.

(2¹) Kohaliku omavalitsuse üksus võib käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud rahavoogude juhtimiseks laenu anda tingimusel, et laenu makstakse eelarveaasta lõpuks tagasi.“;

54) paragrahvi 37 täiendatakse lõigetega 2³ ja 2⁴ järgmises sõnastuses:

„(2³) Volikogu võib kehtestada valla- või linnavalitsusele eelarveaastaks piirmäära, milleni võib rahavoogude juhtimiseks antavate laenu kogusumma ulatuda.

(2⁴) Kohaliku omavalitsuse üksuse valitseva mõju all oleval üksusel on lubatud laenu anda ainult krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 2 lõike 5 punktis 2 nimetatud tingimustel, kui

see on põhikirja järgi äriühingu, sihtasutuse ja mittetulundusühingu põhitegevus ja laen antakse äriühingu, sihtasutuse ja mittetulundusühingu oma vahendite arvelt.“;

55) paragrahvi 37 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kohaliku omavalitsuse üksus võib käesoleva seaduse § 36¹ alusel kehtestatud tingimustel ja korras enda või tema valitseva mõju all oleva üksuse võlakohustuse tagamiseks koormata ülesannete täitmiseks olulist kinnisasja või lubada võõrandada asjaomast kinnisasja koormavat hoonestusõigust või koormata kinnisasja piiratud asjaõigusega selliselt, et kinnisasja või hoonestusõiguse võõrandamisel või koormamisel jätkuks kinnisasja kasutamine endisel otstarbel.“;

56) paragrahvi 38 lõike 1 sissejuhatavas lauses asendatakse sõnad „Kohaliku omavalitsuse üksus võib“ sõnadega „Kohaliku omavalitsuse üksus või tema valitseva mõju all olev üksus võivad“;

57) paragrahvi 38 lõike 1 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) võetud võlakohustuste refinantseerimiseks;“;

58) paragrahvi 38 lõike 4 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kohaliku omavalitsuse üksus või tema valitseva mõju all olev üksus võivad võtta rahavoogude juhtimise eesmärgil laenu tingimusel, et laen makstakse eelarveaasta lõpuks tagasi.“;

59) paragrahvi 46 lõikest 5 jäetakse välja sõnad „seitsme tööpäeva jooksul nende kinnitamisest arvates“;

60) paragrahvi 47 lõike 8 sissejuhatavas lauses ning § 52 lõike 3 punktis 2 asendatakse sõnad „sõltuva üksuse“ sõnadega „kohaliku omavalitsuse üksuse valitseva mõju all oleva üksuse“;

61) paragrahvi 47 lõike 8 punktides 1 ja 2 asendatakse sõnad „sõltuvate üksuste“ sõnadega „kohaliku omavalitsuse üksuse valitseva mõju all olevate üksuste“;

62) paragrahvi 51 lõigetes 2 ja 3 asendatakse sõnad „sõltuva üksuse“ sõnadega „tema valitseva mõju all oleva üksuse“;

63) paragrahvi 59 lõige 10 tunnistatakse kehtetuks;

64) paragrahvi 59 täiendatakse lõigetega 18–21 järgmises sõnastuses:

„(18) Käesoleva seaduse § 29 lõike 3 punkti 6 rakendatakse esmakordselt 2025. aasta majandusaasta aruande koostamisel.

(19) Kohaliku omavalitsuse üksuse valitseva mõju all oleva ja temast mittesõltuva äriühingu, sihtasutuse ja mittetulundusühingu enne 2026. aasta 1. jaanuari paigutatud hoiuse, omandatud aktsia ja osa ning antud või võetud laenu suhtes ei kohaldata alates 2026. aasta 1. jaanuarist kehtivat käesoleva seaduse §-de 36–38 redaktsiooni.

(20) Käesoleva seaduse § 40 lõike 1 rakendamisel loetakse kohaliku omavalitsuse üksuse konsolideerimisgrupi suhtes esimeseks aruandeaastaks 2026. aasta.

(21) Käesoleva seaduse § 40 lõike 1 rakendamisel peab põhitegevuse tulemi suurus katma finantskulud esmakordselt 2026. aasta 31. detsembri seisuga.“.

§ 2. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmine

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37² lõikes 3 asendatakse tekstiosa „15. oktoobri“ tekstiosaga „30. novembri“.

§ 3. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub üldises korras.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 1, 4, 5, 23, 24, 44, 53–56, 58, 60–62 ja 64 jõustuvad 2026. aasta 1. jaanuaril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, „.....“.....2024. a

Algatab Vabariigi Valitsus „.....“.....2024. a

[allkirjastaja nimi ja ametinimetus]